

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET ZAŠTITE NA RADU

Milan BLAGOJEVIĆ

TEHNIČKI SISTEMI ZAŠTITE I

Sistemi za dojavu požara
Sistemi za zaštitu od provale

Niš, 2012. godine

Autor

Dr Milan Blagojević, redovni profesor

Fakultet zaštite na radu u Nišu

18000 Niš, Čarnojevića 10a

Telefoni: (018) 529-701, 529-880, Faks: (018) 249-965

e-mail: milan.blagojevic@znrfaq.ni.ac.rs

Naslov**TEHNIČKI SISTEMI ZAŠTITE I**

Prvo izdanje, Niš, 2012.

Izdavač

Fakultet zaštite na radu u Nišu,

18000 Niš, Čarnojevića 10,

Tel.: 018 529-701, 529-880

Za izdavača

Dekan, prof. dr Ljiljana Živković

Recenzenti

Prof. dr Žarko Janković, Fakultet zaštite na radu u Nišu

Prof. dr Dejan Petković, Fakultet zaštite na radu u Nišu

*Odlukom Nastavno-naučnog veća Fakulteta zaštite na radu u Nišu, br. 03-391/7
od 23.10.2012. godine rukopis je kvalifikovan kao pomoćni udžbenik iz predmeta
Tehnički sistemi zaštite*

Tehnička obrada

Autor

Korice

Rodoljub Avramović

e-mail: rodoljub.avramovic@znrfaq.ni.ac.rs

Štampa

M Kops Centar, Niš

Tiraž

200 primeraka

ISBN 978-86-6093-043-1

Copyright © Milan Đ. Blagojević,
Sva prava zadržava autor.

SADRŽAJ

0. Predgovor

DEO I - Sistemi za dojavu požara

1. Prikupljanje podataka - pojmovi i definicije	1
2. Senzori i detektori	3
3. Definicija sistema za dojavu požara	6
4. Parametri požara sa aspekta detekcije	8
4.1. Razvoj požara u zatvorenom prostoru	8
4.2. Faze razvoja požara sa aspekta detekcije	9
5. Javljači i detektori požara	11
5.1. Inteligentni javljači požara	12
5.2. Opšte karakteristike javljača požara	13
5.3. Vrste javljača požara	14
6. Ručni javljači požara	18
7. Detektori toplote	20
7.1. Principi konstrukcije detektora toplote	20
7.2. Tačkasti detektori fiksne temperature	22
7.3. Tačkasti termodiferencijalni detektori	23
7.4. Linijski detektori toplote	27
7.5. Postavljanje detektora toplote	29
8. Detektori dima	30
8.1. Principi konstrukcije detektora dima	30
8.2. Jonizacioni detektori dima	31
8.3. Optički detektori dima	33
8.4. Linijski detektori dima	36
8.5. Posebne vrste detektora dima	38
8.6. Postavljanje detektora dima	39
9. Detektori plamena	40
9.1. Principi konstrukcije detektora plamena	40
9.2. Ultraljubičasti detektor plamena	40
9.3. Infracrveni detektor plamena	44
10. Detektori ugljen monoksida	47
11. Višesenzorski detektori požara	50
12. Organizacija sistema za dojavu požara	52
12.1. Organizacija alarmiranja	54
12.2. Centrala za dojavu požara	56

13. Izbor i postavljanje javljača požara	59
13.1. Razmeštaj i međusobno rastojanje javljača požara	61
13.2. Razmeštaj javljača požara u posebnim slučajevima	64

DEO II - Sistemi za zaštitu od provale

14. Opšte o zaštiti od provale	69
14.1. Organizacija sistema za zaštitu od provale	70
14.2. Karakteristike sistema za zaštitu od provale	73
14.3. Projektovanje sistema za zaštitu od provale	76
14.4. Detektori provale	81
15. Alarmni kontakti	83
15.1. Magnetni kontakti	83
15.2. Balansirani magnetni kontakti	85
15.3. Mikroprekidački kontakti	86
15.4. Alarmni kontakti sa živom	87
16. Detekcija loma stakla	87
16.1. Vibracioni detektori loma stakla	88
16.2. Inercioni detektori loma stakla	89
16.3. Alarmna stakla sa diferencijalnim pritiskom	91
16.4. Alarmna stakla sa provodnim slojevima	91
16.5. Akustična detekcija loma stakla	91
17. Detekcija pokreta	93
17.1. Ultrazvučni detektori pokreta	94
17.2. Mikrotalasni detektori pokreta	97
17.3. Infracrveni detektori pokreta	101
17.4. Kombinovani detektori pokreta	108
18. Detekcija prisustva kapacitivnim detektorima	112
19. Sistemi za kontrolu pristupa	113
19.1. Sistemi sa identifikacionim karticama	113
19.2. Sistemi za biometrijsku identifikaciju	116
20. Zaštita perimetra	119
20.1. Zaštita perimetra napregnutim kablovima	119
20.2. Zaštita perimetra detekcijom vibracija	120
20.3. Zaštita perimetra kapacitivnim linijskim detektorima	121
20.4. Zaštita perimetra optičkim kablovima	122
20.5. Zaštita perimetra geofonim sistemima	124
20.6. Zaštita perimetra korišćenjem elektrostatičkog polja	125
20.7. Zaštita perimetra podzemnim cevima	125
20.8. Zaštita perimetra ukopanim koaksijalnim kablovima	127
20.9. Zaštita perimetra mikrotalasnim detektorima pokreta	128
20.10. Zaštita perimetra aktivnim IC detektorima pokreta	129
Literatura	131

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

654.9(075.8)
614.842.4(075.8)

БЛАГОЈЕВИЋ, Милан, 1958-
Tehnički sistemi zaštite 1 / Milan
Blagojević. - 1. izd. - Niš : Fakultet
zaštite na radu, 2012 (Niš : M kops centar).
- 132 str. : ilustr. ; 24 cm

Na vrhu nasl. str.: Univerzitet u Nišu. -
Tiraž 200. - Napomene i bibliografske
reference uz tekst. - Bibliografija: str.
131-132. - Sadržaj s nasl. str.: Sistemi za
dojavu požara ; Sistemi za zaštitu od
provale.

ISBN 978-86-6093-043-1

a) Системи за откривање и дојаву пожара
b) Алармни уређаји c) Заштита од провала

COBISS.SR-ID 194728972